

PAPIEŻ PAWEŁ IV

KONSTYTUCJA
CUM EX APOSTOLATUS

(Z 15 LUTEGO 1559 R.)

KRAKÓW 2024

www.ultramontes.pl

ŹRÓDŁA KODEKSU PRAWA KANONICZNEGO

Konstytucja

Cum ex apostolatus

(z 15 lutego 1559 r.)⁽¹⁾

PAPIEŻ PAWEŁ IV

PAWEŁ BISKUP,

Sługa Sług Bożych. Na wieczną rzeczy pamiętkę.

Na mocy powierzonej Nam przez Boga (pomimo braku zasług z naszej strony) władzy apostołskiej, spoczywa na Nas obowiązek troski o całą trzodę Pańską. Z tego powodu mamy wiernie troszczyć się o tę trzodę i owocnie nią kierować. Winniśmy więc obyczajem dbałego pasterza pilnie czuwać i uważnie zadbać o to, aby nauczycielami błędu nie stali się ci, którzy gardzą tym, że są uczniami prawdy, oraz o to, aby wygnać z owczarni Chrystusowej, tych, którzy w tych czasach pełnych grzechu, na własnej polegając roztropności, świadomie i zgubnie występują przeciwko porządkowi prawdziwej wiary, a przez przesady i fałszywe wymysły odwracają sposób rozumienia Pisma świętego i usiłują rozbić jedność Kościoła katolickiego, jednorodną zaś tunikę Pańską starają się rozedrzeć.

§ 1. Zdajemy sobie sprawę, że sytuacja jest do tego stopnia poważna i niebezpieczna, iż w razie odstępstwa od wiary można się sprzeciwić, oskarżając go, nawet papieżowi, który pełni władzę BOGA i Pana naszego JEZUSA CHRYSTUSA na ziemi, a nad narodami i królestwami posiada pełnię mocy i wszystko podpada pod jego osąd, on sam zaś na tym świecie przez nikogo nie może być osądzony. Pamiętamy ponadto, że gdy zagrożenie jest poważniejsze, to należy mu się pełniej i usilniej sprzeciwić, aby fałszywi prorocy, albo tacy, którzy posiadają również władzę świecką nie mogli zgubnie usidlić prostych dusz, a niezliczonych ludów poddanych ich trosce duchowej bądź władzy doczesnej iżby nie mogli wraz z sobą zwieść ku zatrąceniu i potępieniu, aby nigdy nie dała się ujrzeć ohyda spustoszenia na miejscu świętym, o której jest mowa od Daniela proroka. Chcemy więc wypełnić nasz pasterski obowiązek i wyłapać (o ile z Bożą pomocą będziemy mogli) lisy rujnujące winnicę Pańską, a wilki powstrzymać poza owczarnią, abyśmy się nie okazali niemymi psami, które nie szczekają, abyśmy nie zginęli wraz ze złymi gospodarzami i nie byli porównani do najemników.

§ 2. Po odbyciu dojrzałego namysłu nad tymi kwestiami, wraz z naszymi czcigodnymi braćmi, kardynałami Świętego Kościoła Rzymskiego, za ich radą i jednomyślną zgodą, mocą naszej władzy apostołskiej przyjmujemy i odnawiamy wszystkie razem i każdą z osobna ekskomunikę, suspensę, interdykt, konfiskatę oraz wszelkie inne wyroki, cenzury i kary nałożone przez któregokolwiek z naszych poprzedników, papieży rzymskich, albo przez osoby uważane za takich

(również wydane na mocy ich listów prywatnych), czy też przez święte Sobory uznane w Kościele Bożym, a także zawarte w dekretach i postanowieniach świętych Ojców, albo w jakichkolwiek świętych kanonach, konstytucjach i zarządzeniach apostołskich wydanych i ogłoszonych przeciwko heretykom bądź schizmatykom. Nakazujemy ponadto, aby były one na zawsze zachowywane, a jeżeli nie obowiązują obecnie, to aby zostały przywrócone. Prócz tego chcemy i postanawiamy, aby w każdy z tych wyroków, cenzur i kar popadli wszyscy, którzy dotychczas odpadli od wiary katolickiej, bądź wpadli w jakąkolwiek herezję, czy też popadli w stan schizmy, albo ją wzbudzili, czy też zostali pochwyceni na takim uczynku, bądź go wyznali, albo został im udowodniony, a także ci (oby Bóg zechciał do tego nie dopuścić przez swą łaskawość i w całej swej dobroci), którzy w przyszłości od wiary odpadną, albo wpadną w herezję, popadną w stan schizmy, wzbudzą schizmę, czy też będą pochwyceni i okaże się, że odpadli, wpadli, popadli, wzbudzili czy też byli pochwyceni, bądź też wyznają taki fakt, albo będzie im udowodniony, niezależnie od ich stanu, stopnia, porządku, położenia i godności, nawet gdyby cieszyli się godnością biskupa, arcybiskupa, patriarchy, prymasa, albo jakąś inną większą godnością kościelną, albo gdyby posiadali zaszczyt bycia kardynałem czy też urząd legata Stolicy Apostolskiej w jakimkolwiek miejscu, zarówno na stałe, jak i na pewien czas, a także gdyby cieszyli się władzą czy też zaszczytem świeckim hrabiego, barona, markiza, księcia, króla i cesarza.

§ 3. Prócz tego bierzemy pod uwagę, że słuszne jest aby ci, których miłość wobec cnoty nie powstrzymuje od zła, byli odstraszeni od niego strachem przed karą, oraz że biskupi, arcybiskupi, patriarchowie, prymasi, kardynałowie, legaci, hrabiowie, baronowie, markizowie, książęta, królowie i cesarze, którzy powinni nauczać innych, a dobrym przykładem utwierdzać ich w wierze katolickiej, gdy nie dopełniają swych obowiązków to grzeszą bardziej niż inni, gdyż nie tylko wiodą na potępienie samych siebie, ale wraz z sobą do potępienia i w przepaść śmierci ciągną niezliczonych innych, którzy są poddani ich opiece i władzy, albo w inny sposób są im podporządkowani. Dlatego za podobną zgodą i radą, mocą tej naszej konstytucji, która ma obowiązywać na zawsze, na znak obrzydzenia wobec tak wielkiej zbrodni, największej i najbardziej szkodliwej dla Kościoła Bożego, mocą pełni naszej władzy apostołskiej ustalamy, postanawiamy, stwierdzamy i określamy, że zachowując w mocy, skuteczności i obowiązywaniu wyżej wymienione wyroki, cenzury i kary, wszyscy razem i każdy z osobna spośród biskupów, arcybiskupów, patriarchów, prymasów, kardynałów, legatów, hrabiów, baronów, markizów,

książąt, królów i cesarzy, którzy dotychczas (jak o tym była mowa) odpadli od wiary, bądź wpadli w herezję, czy też popadli w stan schizmy, albo ją wzbudzili, czy też zostali pochwyceni na takim uczynku, bądź go wyznali, albo został im udowodniony, albo w przyszłości odpadną, albo wpadną w herezję, popadną w stan schizmy, wzbudzą schizmę, czy też będą pochwyceni i okaże się, że odpadli, wpadli, popadli, wzbudzili czy też byli pochwyceni, bądź też wyznają taki fakt, albo będzie im udowodniony, ponieważ większą niż inni ponoszą odpowiedzialność, zatem oprócz wspomnianych wyroków, cenzur i kar będą również mocą samego czynu, bez żadnego innego orzeczenia prawnego, ani decyzji, zgoła, całkowicie i trwale pozbawieni swych urzędów, kościołów katedralnych (również metropolitalnych), patriarchalnych i prymasowskich oraz godności kardynalskiej i wszelkiej funkcji legata, jak również czynnego i biernego prawa do zabierania głosu, a także wszelkiej władzy i klasztorów, beneficjów oraz urzędów kościelnych, czy to związanych z troską duszpasterską, czy też niezwiązanych, a także funkcji świeckich i wszelkich stanowisk w zakonach, które uzyskali na mocy jakiegokolwiek decyzji i przydziału apostolskiego, w użytkowania tytułarne, opiekę, zarząd bądź w jakikolwiek inny sposób oraz w których, bądź też wobec których posiadają jakiegokolwiek uprawnienie, jak również wszelkich dochodów i przychodów oraz rocznych zysków z podobnych dochodów i przychodów oraz zysków, które są im zastrzeżone i przyznane, a także hrabstw, baronii, marchii, księstw, królestw i cesarstwa. Ponadto będą do posiadania tych uprawnień niezdolni i niezdatni, a uważani będą za odpadłych i upadłych we wszystkim i w każdy sposób, nawet gdyby się wcześniej wyrzekli tego rodzaju herezji podczas otwartego procesu. Ponadto nigdy nie będą przywrócenii do swego poprzedniego stanu, a więc nie zostaną przywrócenii, ponownie obdarzeni, przywołani i odnowieni w posiadaniu kościoła katedralnego, metropolitalnego, patriarchalnego bądź prymasowskiego, ani do godności kardynalskiej, ani do innej godności, czy to mniejszej, czy też większej, ani nie otrzymają prawa do zabierania głosu czy to czynnego, czy biernego, ani nie otrzymają władzy, ani klasztorów i beneficjów, a także hrabstw, baronii, marchii, księstw, królestw i władzy cesarskiej. Z powodu łaskawości zaś i życzliwości Stolicy Apostolskiej zostaną umieszczeni w jakimś klasztorze albo innym miejscu zakonnym, dla odbycia wieczystej pokuty o chlebie boleści i wodzie żalu, chyba że nie wykażą oznak prawdziwej skruchy i nie dokonają odpowiedniej pokuty, bo wtedy powinni być raczej poddani osądowi władzy świeckiej w celu nałożenia stosownej kary, po odpowiednim rozpatrzeniu sprawy. Wszystkie osoby tego rodzaju powinny być

w taki sposób uważane, traktowane i oceniane przez wszystkich, niezależnie od stanu, stopnia, porządku, położenia i godności, także przez osoby cieszące się godnością biskupa, arcybiskupa, patriarchy, prymasa, albo posiadające jakąś inną większą godność kościelną, albo zaszczyt bycia kardynałem, czy też godność świecką, w tym również hrabiego, barona, markiza, księcia, króla i cesarza. Jako tacy powinni być unikani oraz pozbawieni oznak jakiegokolwiek życzliwości.

§ 4. Posiadacze prawa patronatu, albo uprawnienia do mianowania duchownych odpowiednich do objęcia kościołów katedralnych, w tym także metropolii, oraz kościołów patriarchalnych, czy też klasztorów albo innych beneficjów kościelnych, które zostały opróżnione wskutek tego rodzaju pozbawienia, aby na skutek długotrwałego wakansu kościoły te nie doznały szkody, ale wyrwane z rąk heretyków zostały oddane odpowiednim pasterzom, którzy wiernie poprowadzą lud na ścieżki sprawiedliwości, ci do których to należy powinni przedstawić Nam, albo osobie będącej w tym czasie papieżem rzymskim stosownych kandydatów do objęcia tych kościołów, klasztorów i beneficjów w czasie przewidzianym w prawie albo określonym w umowach bądź układach zawartych ze wspomnianą Stolicą Apostolską. W przeciwnym wypadku po upływie określonego czasu pełne i swobodne prawo do rozporządzania tymi kościołami, klasztorami i beneficjami przechodzi mocą samego faktu na Nas, bądź na wspomnianą osobę będącą wówczas papieżem.

§ 5. Ponadto ci, którzy ośmielą się świadomie przyjmować albo bronić, sprzyjać, ufać albo głosić nauczanie tych, którzy w ten sposób będą schwytani, uznani bądź zdemaskowani, wtedy mocą samego czynu popadną w karę ekskomuniki oraz popadną w niesławę. Nie będą ponadto dopuszczeni i nie będą mogli być dopuszczeni, czy to przez zabranie głosu, czy też osobiście, na piśmie, czy też za pośrednictwem posła, albo pełnomocnika do żadnego urzędu publicznego bądź prywatnego, ani do zebrania bądź synodu, czy też soboru powszechnego bądź prowincjonalnego, ani do konklawe kardynałów, ani do żadnego zgromadzenia wiernych, ani do wyboru kogokolwiek, ani do złożenia świadectwa. Oprócz tego nie będą mieli prawa wyrażać swej woli, ani nie zostaną dopuszczeni do dziedziczenia majątków. Ponadto nikt nie będzie musiał odpowiadać im w żadnej sprawie. Gdyby to byli sędziowie, wtedy ich orzeczenia nie będą miały żadnej mocy, a żadne sprawy nie będą im oddawane do rozpatrzenia. Gdyby zaś byli adwokatami, wówczas nikt nie może korzystać z ich pracy. Gdyby byli notariuszami, wtedy akty przez nich wystawione nie będą posiadać żadnej mocy ani znaczenia. Ponadto gdy będą to osoby

duchowne, to mocą samego faktu zostaną pozbawieni wszystkich razem i każdego z osobna kościoła, również katedralnego, metropolitalnego, patriarchalnego i prymasowskiego, jak również wszelkiej godności, dowolnego klasztoru, beneficjum i urzędu kościelnego, a nawet (jak to zostało wyżej określone) zdolności w dowolny sposób uzyskanej. Zarówno zaś duchowni ci, jak i świeccy, nawet posiadający wspomniane wyżej zdolności, albo posiadający wspomniane godności będą mocą samego faktu pozbawieni wszelkich królestw, księstw, dominiów, dóbr feudalnych i własności doczesnej, które znajdują się w ich posiadaniu, dobra zaś tego rodzaju, oraz królestwa, księstwa, dominia i dobra feudalne mają być im odebrane, staną się wolne i będą należeć jako prawo i własność do tych, którzy wcześniej byli w ich posiadaniu, jeżeli tylko zachowają szczerą wierność i jedność ze Świętym Kościołem Rzymskim i będą pozostawać w posłuszeństwie wobec naszej osoby i wobec naszych następców, papieży rzymskich, którzy zostaną wybrani w zgodzie z normami kanonicznymi.

§ 6. Dodajemy również, że gdyby kiedykolwiek się okazało, że jakiś biskup, a nawet pełniący obowiązki arcybiskupa, patriarchy, albo prymasa, czy też kardynał Świętego Kościoła Rzymskiego, albo jak to zostało wyżej powiedziane legat, czy też papież rzymski przed dokonaniem jego wyboru do godności kardynała, albo przed wyniesieniem go do godności papieskiej odpadł od wiary katolickiej, albo popadł w jakąkolwiek herezję, wówczas wybór albo wyniesienie tej osoby, nawet dokonane w zgodzie i jednomyślnie przez wszystkich kardynałów będzie żadne, nieważne i próżne. Wybór ten bądź wyniesienie nie może być także uznane, ani nie uzyska ważności czy to na drodze przyjęcia obowiązków, ani przez konsekrację, ani przez objęcie władzy i zarządu wynikających z urzędu, ani przez rzekomą koronację papieską, ani przez uroczyste oddanie czci, ani przez wyrażenie powszechnej obediencji, w żadnym czasie, ani w żadnym razie nie może być uznane za zgodne z prawem. Ponadto taka osoba, awansowana do godności biskupa, arcybiskupa, patriarchy albo prymasa, czy też wybrana do godności kardynała, albo obrana na papieża nie uzyska żadnej zdolności do sprawowania władzy czy też w sprawach duchownych, czy też świeckich, nie może być traktowana, że władzę tę posiada, ale wszystkie razem i każda z osobna z wszelkich wypowiedzi, czynów, działań i decyzji dokonanych przez tę osobę, oraz następstwa tych aktów będą pozbawione wszelkiej mocy, nie będą mieć żadnego znaczenia, ani nie będą dla nikogo normą prawa. Prócz tego wszystkie razem i każda z osobna z osób wyniesionych i awansowanych w taki sposób do swych godności, mocą samego

faktu, bez żadnego dokonanego w tej kwestii ogłoszenia będą pozbawione wszelkich godności, miejsc, zaszczytów, tytułów, władzy, urzędów i mocy, nawet gdyby wcześniej nie odpadły od wiary, bądź nie wpadły w herezję, czy też nie popadły w stan schizmy, ani jej nie wzbudziły, czy też nie zostały pochwycone na takim uczynku.

§ 7. Osoby podporządkowane zarówno duchownym diecezjalnym, jak również zakonnym, a także osobom świeckim, jak również kardynałom, a nawet tym, którzy brali udział w wyborze na papieża, tego, kto wcześniej odpadł od wiary, albo był heretykiem, czy też schizmatykiem, czy też tym, którzy w inny sposób zgodzili się z tym wyborem i wyrazili swe posłuszeństwo wobec niego, oddali mu cześć, a także kasztelanom, prefektom, dowódcom i urzędnikom, również naszego umiłowanego miasta Rzymu i całego Państwa Kościelnego, oraz osobom wyniesionym bądź awansowanych do godności w przedstawiony sposób są zgoła zwolnione od wszelkiego posłuszeństwa, czci i ponoszenia winy, nawet gdyby było to utwierdzone przysięgą bądź ślubowaniem, czy też gwarancją. Powinni natomiast ich unikać jako czarowników, pogan, celników i herezjarchów (pozostają natomiast winni zachowania wierności i posłuszeństwa wobec przyszłych biskupów, arcybiskupów, patriarchów, prymasów, kardynałów i rzymskiego papieża wybranych zgodnie z zasadami prawa). Dla utrudnienia zaś działalności wspomnianych osób wyniesionych i awansowanych we wspomniany sposób, gdyby tamci usiłowali nadal pełnić swą władzę i rządzić, zobowiązani są wezwać przeciwko nim pomocy ramienia świeckiego. Z powodu zaś uzasadnionego powyższymi okolicznościami wypowiedzenia posłuszeństwa i wierności tym osobom (które rozdzierają jednorodną tunikę Pańską) nie będą oni podpadać pod żadne cenzury ani kary.

§ 8. Postanowienia tej konstytucji mają obowiązywać bez względu na jakiegokolwiek przeciwne konstytucje i zarządzenia apostolskie, a także przywileje, zezwolenia i listy apostolskie udzielone tymże biskupom, arcybiskupom, patriarchom, prymasom i kardynałom, oraz wszystkim innym, w jakimkolwiek brzmieniu i kształcie, jak również bez względu na wszelkie klauzule i dekryty, w tym wydane na mocy własnej inicjatywy i w oparciu o pewną wiedzę, oraz w oparciu o pełnię władzy apostolskiej (także podczas konsystorza), albo w jakimkolwiek inny sposób, również gdyby decyzje te zostały ponownie zatwierdzone i ponowione, a także włączone do zbioru praw, jak również bez względu na wszelkie postanowienia konklawe, choćby zostały zatwierdzone przez przysięgę, potwierdzenie apostolskie, albo w jakimkolwiek inny sposób i nawet gdyby zostały zaprzysiężone przez nas samych.

Wszystkie te postanowienia uważamy niniejszym za przytoczone dosłownie w ich brzmieniu i w sposób szczególny oraz wyraźnie je odwołujemy, o ile zachowują jeszcze moc, bez względu na jakiegokolwiek przeciwne postanowienia.

§ 9. Aby zaś wszyscy, których to dotyczy, mogli poznać treść tego listu, rozkazujemy, aby ten list (albo jego odpis, który winien posiadać taką samą moc, gdy będzie potwierdzony podpisem publicznego notariusza i pieczęcią jakiegoś dostojnika kościelnego), został ogłoszony i wywieszony przez naszych woźnych na drzwiach Bazyliki Księcia Apostołów w Rzymie, na Kancelarii Apostolskiej i na rynku Campo di Fiori. Kopie te mają tam pozostać, a ten sposób ogłoszenia będzie uważany za wystarczający i traktowany jako zgodne z prawem i uroczyste ogłoszenie, żadnego zaś innego sposobu ogłoszenia nie będzie potrzeba i nie będzie oczekiwany.

§ 10. Nikt zatem nie może się ośmielić naruszyć tej naszej zgody, ponowienia, postanowienia, decyzji, ograniczenia, woli oraz dekretu, ani w żaden sposób nie może się temu lekkomyślnie sprzeciwiać. Gdyby jednak ktoś się na to odważył, ten niech wie, że naraża się na gniew Boga Wszechmogącego oraz świętych apostołów Piotra i Pawła.

Dane w Rzymie, u świętego Piotra, dnia 15 lutego roku Pańskiego 1559, w czwartym roku naszego pontyfikatu.

† Ja, Paweł, biskup Kościoła katolickiego, (następują podpisy kardynałów).

Z języka łacińskiego przełożył Jerzy Słotwiński

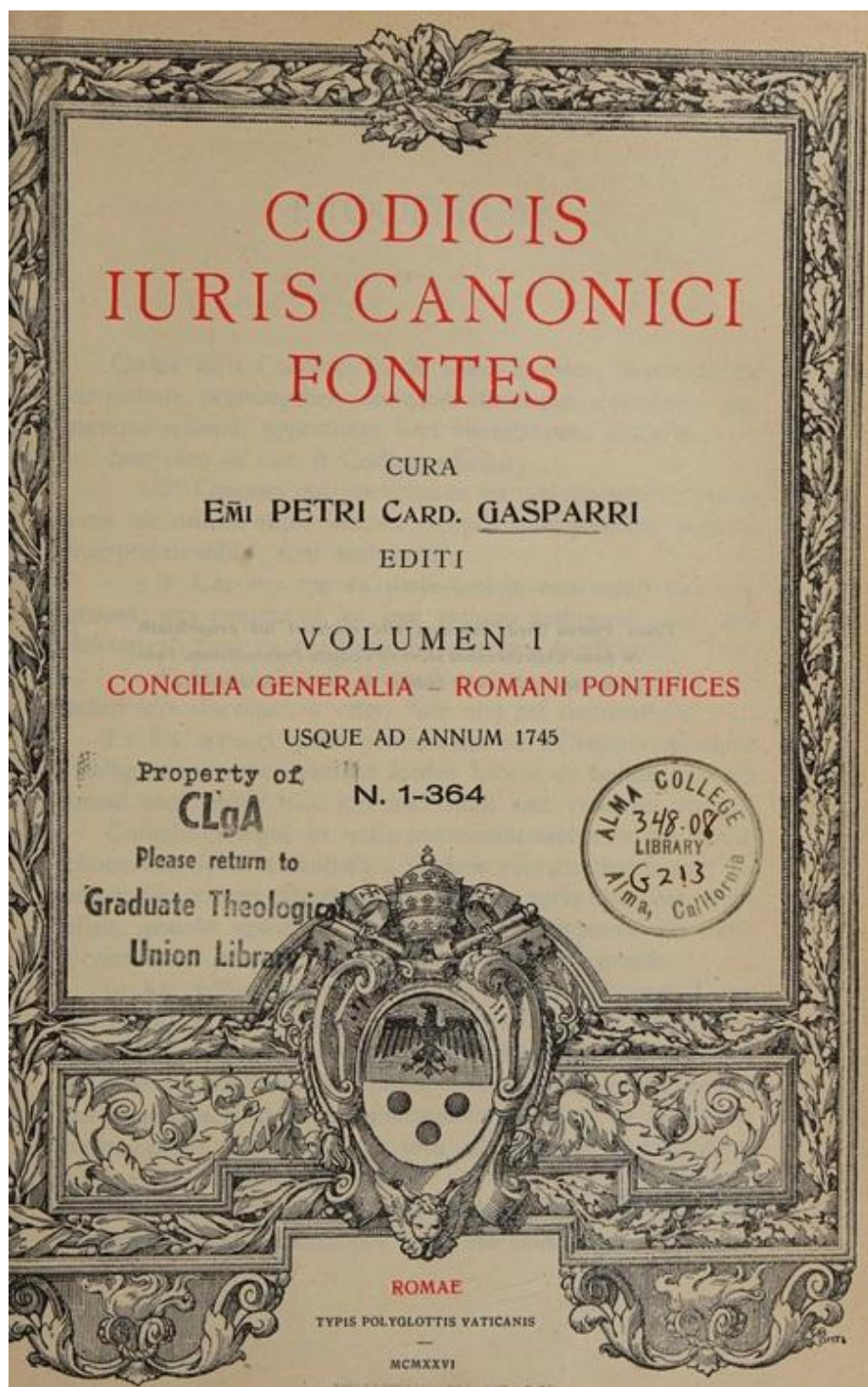
Tekst oryginalny w: *Bullarium Romanum*. Tomus primus. Romae, Ex Typographia Reverendae Camerae Apostolicae. MDCXXXVIII (1638). Superiorum permissu, pp. 602-604.

Codicis Iuris Canonici Fontes. Cura em.mi Petri Card. Gasparri editi. Volumen I. Concilia generalia – Romani Pontifices usque ad annum 1745. N. 1-364. Romae. Typis Polyglottis Vaticanis MCMXXXVI (1936), n. 94, pp. 163-166. (a)

(Ilustracje od red. *Ultra montes*).

Przypisy:

(1) Konstytucja ta została potwierdzona przez papieża Piusa V w bulli *Inter multiplices*.

94.

Paulus IV, const. *Cum ex apostolatus*, 15 febr. 1559.

Cum ex apostolatus officio Nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito, cura Domini gregis Nobis immineat generalis, et exinde teneamur pro fideli illius custodia, et salubri directione, more vigilis Pastoris, assidue vigilare, et attentius providere, ut qui hac aetate, peccatis exigentibus, propriae prudentiae innitentes scientius, et perniciosius solito contra orthodoxae fidei disciplinam insurgunt, et superstitiosis, ac fictitiis adinventionibus sacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicae Ecclesiae unitatem et inconsutilem Domini tunicam scindere moliuntur, ab ovili Christi repellantur, nec magisterium erroris continuent, qui discipuli veritatis esse contemnunt.

§ 1. Nos considerantes rem huiusmodi adeo gravem, et periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei, et Domini Nostri Iesu Christi vices gerit in terris, et super gentes, et regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque iudicat, a nemine in hoc saeculo iudicandus, possit, si deprehendatur a fide devius, redargui, et quod ubi maius intenditur periculum, ibi est plenius, et diligentius consulendum, ne pseudoprophetae, aut alii etiam saecularem iurisdictionem habentes, simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus, aut temporalibus curae, et regimini commissos, secum in perditionem, et damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat Nos abominationem desolationis, quae dicta est a Daniele Propheta, in loco sancto videre, cupientes, quantum cum Deo possumus, pro nostro munere Pastoralis vulpes vineam Domini demoliri satagentes capere, et lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur nequeunt latrare, et perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

§ 2. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, et unanimi assensu omnes, et singulas excommunicationis, suspensionis, et interdicti, ac privationis, et quasvis alias sententias, censuras, et poenas a quibusvis Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris Conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel Sanctorum Patrum decretis, et statutis, aut sacris Canonibus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis contra haereticos, aut schismaticos quomodolibet latas, et promulgatas, Apostolica auctoritate approbamus, et innovamus, ac perpetuo observari, et in viridi observantia, si forsitan in ea non sint, reponi, et esse debere, necnon quoscumque, qui hactenus a fide Catholica deviasse, aut in aliquam haeresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse comprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, seu (quod Deus pro sua clementia, et in omnes bonitate avertere dignetur) in posterum deviabunt, seu in haeresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, et deviasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu

commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu convincentur, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, et praeminentiae existant, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia maiori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, et Apostolicae Sedis ubivis locorum, tam perpetuae quam temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitatu, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, et Imperiali auctoritate, seu excellentia praefulgeant, et eorum quemlibet sententias, censuras, poenas praedictas incurrere volumus atque decernimus.

§ 3. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore a malis non abstinent, metu poenarum ab illis deterreantur, et quod Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, Primate, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, et Imperatores, qui alios docere, et illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, esse debent, praevaricando gravius ceteris peccant, cum non solum seipsos perdant, verum etiam alios innumerabiles populos eorum curae, et regimini creditos, seu alias eis subditos, secum in perditionem, et puteum interitus trahant, de similibus consilio, et assensu, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei maius, aut perniciosius esse potest, de Apostolicae potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, et definimus, quod sententiis, censuris, et poenis praedictis in suo robore, et efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, et singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, Primate, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, et Imperatores, qui hactenus, ut praefertur, deviasse, aut in haeresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commisisse deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, et in posterum deviabunt, aut in haeresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, et deviasse, seu in haeresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu convincentur, cum in hoc inexcusabiliores ceteris reddantur, ultra sententias, censuras, et poenas praedictas, sint etiam eo ipso, absque aliquo iuris, aut facti ministerio, suis Ordinibus, et Cathedralibus etiam Metropolitanis, Patriarchalibus, et Primatialibus Ecclesiis, ac Cardinalatus honore, et cuiusvis Legationis munere, necnon voce activa, et passiva, omnique auctoritate, ac Monasteriis, beneficiis, et officiis Ecclesiasticis, cum cura, et sine cura, saecularibus, et quorumvis Ordinum regularibus, quae ex quibusvis concessionibus, et dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, et administrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, et in quibus, vel ad quae ius aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus, et proventibus annuis super similibus fructibus, redditibus, et proventibus eis reservatis, et assignatis, Comitatus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, et Imperio penitus, et in totum, perpetuo privati, et ad illa de cetero inhabiles, et incapaces, habeanturque pro relapsis, et subversis in omnibus, et per omnia, perinde ac si prius haeresim huiusmodi in iudicio publice abiurassent, nec ullo umquam tempore ad eorum pristinum statum, aut Cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, et Primatialibus Ecclesiis, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam maiorem, vel minorem

dignitatem, seu vocem activam, vel passivam, aut auctoritatem, seu Monasteria, et beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, et Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint, quinimmo saecularis relinquuntur arbitrio potestatis animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis verae poenitentiae indiciis, et condignae poenitentiae fructibus, ex ipsius Sedis benignitate, et clementia in aliquo Monasterio, aut alio Regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, et aquae moestitiae poenitentiam retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, et praeeminentiae existentibus, ac quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, et Primatiali, aut alia maiori Ecclesiastica dignitate, et etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Comitatu, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, et Imperiali auctoritate, excellentia pollentibus haberi, tractari, et reputari, et ut tales evitari, omnique humanitatis solatio destitui debeant.

§ 4. Et qui iuspatronatus, aut nominandi personas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, et Patriarchales, ac Primatiales Ecclesias, seu Monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem huiusmodi vacantia habere praetenderint, ne illa diutinae vacationis exponantur incommodis, sed de servitute haereticorum erepta personis concedantur idoneis, quae illarum populos in semitas iustitiae fideliter dirigant, teneantur ad Ecclesias, Monasteria, et beneficia huiusmodi alias personas idoneas infra tempus a iure, vel ex eorum concordatis, seu compactatis cum dicta Sede initis statutum, Nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici praesentare, alioquin tempore huiusmodi elapso plena, et libera Ecclesiarum, Monasteriorum, et beneficiorum praedictorum dispositio ad Nos, et Romanum Pontificem praedictum eo ipso pleno iure devolvatur.

§ 5. Et insuper qui ipsos sic deprehensos, aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare praesumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce, persona, scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, seu privata officia, aut consilia, seu Synodum, vel Concilium generale, vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicuius, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint. Sint etiam intestabiles, nec ad haereditatis successionem accedant, nullus praeterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quod si forsitan Iudices extiterint, eorum sententiae nullam obtineant firmitatem, nec aliquae causae ad eorum audientiam deducantur, et si fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur, si vero Tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris, vel momenti. Et insuper clerici omnibus, et singulis Ecclesiis, etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, et Primatialibus, ac dignitatibus, Monasteriis, beneficiis, et officiis Ecclesiasticis, etiam, ut praefertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, et tam ipsi, quam laici, etiam, ut praemittitur qualificati, et dignitatibus praedictis praediti quibuscumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, et bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso, Regnaque, Ducatus, Domina,

Feuda, et bona huiusmodi publicentur, et publica sint, efficianturque iuris, et proprietatis eorum, qui illa primo occupaverint, si in sinceritate fidei, et unitate S. R. E. ac sub nostra, et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium obedientia fuerint.

§ 6. Adiicentes quod si ullo umquam tempore apparuerit aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo, seu Patriarcha, vel Primate se gerentem, aut praedictae Romanae Ecclesiae Cardinalem, etiam ut praefertur, Legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante eius promotionem, vel in Cardinalem, seu Romanum Pontificem assumptionem a fide Catholica deviasse, aut in aliquam haeresim incidisse, promotio, seu assumptio de eo etiam in concordia, et de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, et inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis, et administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei praestitam ab omnibus obedientiam, et cuiusvis temporis in praemissis cursum, convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus, vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur, sed omnia, et singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, et administrata, ac inde secuta quaecumque viribus careant, et nullam prorsus firmitatem, nec ius alicui tribuant, sintque ipsi sic promoti, et assumpti, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, et potestate privati, liceatque omnibus, et singulis sic promotis, et assumptis, si a fide antea non deviasent, nec haeretici fuissent, neque schisma incurrissent, aut excitassent, vel commisissent.

§ 7. Subditis personis, tam clericis saecularibus, et regularibus, quam etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea a fide devii, aut haeretici, seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, et ei obedientiam praestiterint, eumque adoraverint, ac Castellanis, Praefectis, Capitaneis, et Officialibus etiam Almae Urbis nostrae, et totius Status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis, vel assumptis homagio, seu iuramento, vel cautione obligatis, et obnoxiiis, ab ipsorum sic promotorum, vel assumptorum obedientia, et devotione impune quandocumque cedere, eosque ut magos, ethnicos, publicanos, et haeresiarchas evitare, eisdem subditis personis fidelitati, et obedientiae futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, et Romani Pontificis canonice intrantis nihilominus adstrictis remanentibus, et ad maiorem ipsorum sic promotorum, et assumptorum, si eorum regimen, et administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promptos, et assumptos, auxilium brachii saecularis implorare, nec propterea ab ipsorum sic promotorum, et assumptorum fidelitate, et obedientia, praemissorum occasione recedentes, tamquam tunicae Domini scissores aliquarum censurarum, seu poenarum ultioni subiaceant.

§ 8. Non obstantibus, etc.

[Bull. Rom., tom. 4, I, p. 354-357].

- (a) Por. 1) Paulus Papa IV, [Constitutio "Cum ex apostolatus"](#).
- 2) Ks. Dr Henryk Maria Pezzani, [Kodeks Świętego Katolickiego Kościoła Rzymskiego. Kanon 26. Zakazany jest wybór na Papieża tego, kto odstąpił od wiary katolickiej, heretyka, lub schizmatyka; jeśli ktoś taki zostanie wybrany, wybór jest nieważny \(Codex Sanctae Catholicae Romanae Ecclesiae. Can. 26. Devius a fide catholica, haereticus, vel schismaticus eligi prohibetur in Romanum Pontificem; si eligatur nulla est electio\)](#).
- 3) Kodeks Prawa Kanonicznego, Papież Pius IV, [Wyznanie Wiary katolickiej \(Professio Catholicae Fidei\)](#).
- 4) Św. Pius X Papież, a) [Przysięga antymodernistyczna \(Iusiurandum contra errores modernismi\)](#). b) [Encyklika Pascendi dominici gregis o zasadach modernistów](#). c) [Przemowa do kardynałów przeciw neoreformizmowi religijnemu](#).
- 5) Św. Pius V, Papież, [Katechizm Rzymski według uchwały świętego Soboru Trydenckiego \(Catechismus Romanus ex decreto Concilii Tridentini\)](#).
- 6) Papież Urban VIII, Papież Benedykt XIV, [Wyznanie Wiary dla chrześcijan wschodnich \(Professio Fidei Orientalibus praescripta\)](#).
- 7) Ks. Piotr Semenenko CR, a) [O Wierze](#). b) [O nieomyślności Kościoła](#). c) [O gorszeniu się z prawdy Bożej](#). d) [Poza Kościołem nie ma zbawienia](#). e) [Skład Kościoła](#). f) [O Chrystusie w Kościele](#). g) [Męka i śmierć Jezusa Chrystusa Pana naszego. Chrystus zelżony w Kościele](#). h) [Papież zawsze ten sam jest formalnie, co i materialnie \(Papa semper idem sit formaliter qui et materialiter\)](#).
- 8) Ks. Walenty Gadowski, [Nauka Kościoła. Wybór orzeczeń dogmatycznych Kościoła katolickiego i jego praw kanonicznych](#).
- 9) Piotr kardynał Gasparri, [Katechizm katolicki \(Catechismus catholicus\)](#).
- 10) Ks. Włodzimierz Piątkiewicz SI, [Mistyczne Ciało Chrystusa a charaktery sakramentalne. Studium dogmatyczne](#).
- 11) Ks. Franciszek Hettinger, [Nieomyślność Papieża](#).
- 12) a) [Mały katechizm o Nieomyślności Najwyższego Pasterza](#). b) [Mały katechizm o Syllabusie](#).
- 13) Ks. Antoni Krechowiecki, a) [Nieomyślność papieska w stosunku do historii i państwa](#). b) [Errata historii co do Papiestwa w całej wszystkich wieków. Studium krytyczne](#). c) [Nauki niedzielne. Skład Apostolski według Ewangelii i Ojców Kościoła](#).
- 14) Ks. dr Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna](#). b) [Zarys dogmatyki katolickiej](#). c) [System modernistów](#). d) [Modernistyczny Neokościół](#). e) [Problem istnienia Boga](#). f) [Dogmatyka katolicka. Podręcznik szkolny](#). g) [Główne zasady etyki Kanta a etyka chrześcijańska](#). h) [Modernizm w książce polskiej](#).

15) Jan Hieronim kardynał Albani, *Księga o władzy Papieża i Soboru. Podsumowanie wywodów o Papieżu wątpliwym, nielegalnie wybranym i heretyckim (Libri de potestate Papae et Concilii. Recapitulatio de Papa dubio, non legitime electo et haeretico).*

16) Ks. Jan Nepomucen Opieliński, a) *Apostaci, heretycy i schizmatycy a inni grzesznicy.* b) *Ekskomunika na schizmatyków.* c) *Co to jest ekskomunika?*

17) Biskup Wileński Adam Stanisław Krasieński, Św. Teologii Doktor, *Prawo kanoniczne krótko zebrane.* a) *O występkach i karach kościelnych.* b) *Reguły prawa umieszczone w Szóstej księdze Dekretaliów.*

18) Ks. Dr Ignacy Grabowski, a) *Prawo kanoniczne według nowego kodeksu.* b) *O występkach przeciw wierze i jedności kościelnej.*

(Przyp. red. *Ultra montes*).

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXXIV, Kraków 2024